

HAUGALAND TINGRETT

DOM

Avsagt: 04.10.2010

Saksnr.: 93-019233DBO-HAUG

Dommer: Tingrettsdommer Arne Vikse

Saken gjelder: Tvist vedr. trustmidler

John F. Knutsen

mot

Knut Knutsens dødsbo
Gjertrud Pande
Olav Omdahl
Arne Omdahl
Tore Omdahl

adv. Johan Nygård
adv. Nicolai Klever
adv. Nicolai Klever
adv. Nicolai Klever

DOM

Saken gjelder krav om at midler utbetalt fra en trust opprettet på Bahamas skal tilbakebetales til oppretteren av trustens dødsbo.

Sakens bakgrunn:

Ole Andreas Knutsen (heretter kalt OA Knutsen), f. 1899, døde i 1993. Han etterlot seg store verdier etter å drevet virksomhet som skipsreder. Ved sin død hadde OA Knutsen tre barn i live, og etterkommere etter en avdød sønn. Arven etter OA Knutsen skulle m.a.o. fordeles på 4 familiegrener. Senere er ytterligere to av OA Knutsens barn gått bort, og etterkommeren etter disse har da trådt inn i deres posisjon på skiftet.

I 1965 opprettet OA Knutsen en trust på Bahamas. Denne trusten vil her bli benevnt som Ansbacher-trusten. I 1976 ble der inntatt bestemmelsene i denne om at fordelingen av trustens midler skulle foretas etter trustforvalters skjønn blant OA Knutsens etterkommere. I flg. Borgarting lagmannsretts dom av 21. april 2008 (jfr. nærmere om denne nedenfor) så fremsatte OA Knutsen i 1983 et ønske overfor trustforvalter m.h.t. fordelingen av midlene.

I forbindelse med OA Knutsens bortgang i 1993, ble der åpnet offentlig skifte i boet etter ham. Det fremkom ikke opplysninger om Ansbacher-trusten før etter at OA Knutsens datter Anna Omdahl døde i 2002. Det ble da ved gjennomgang av hennes eiendeler funnet papirer som gav indikasjoner på at der fantes en slik trust. Arvingene kom etter hvert i kontakt med trustforvalter, Ansbacher, og der ble avholdt et møte i mai 2005 i London mellom arvingene og forvalteren.

Ultimo 2005 fikk etterkommerene etter OA Knutsen i 1. og 2. generasjon, dvs. barn og barnebarn, hver utbetalt et tilnærmet likt beløp fra trusten. Der var totalt ca. kr. 76 millioner kroner til fordeling, hvor da hver fikk ca. 5,4 millioner. Der var totalt 14 utbetalingsberettigede til midlene, hvorav 7 var arvinger i boet etter OA Knutsen - mens 7 ikke var det.

Det ble nokså raskt etter utbetalingene reist spørsmål fra John F. og Olav F. Knutsen, om utbetalingene. Disse hevdet at trustbeløpet var en del av boets midler, og at fordelingen av disse derfor skulle skje etter arvelovens regler.

Spørsmålet om midlenes status ble tatt opp til drøfting på skiftesamling den 30.mai 2006. Ut fra disse drøftelsene og det flertallet gav uttrykk for etter dette møtet, besluttet skifteretten den 22. juni 2006 at boet som sådan ikke skulle anlegge sak mot de 7

personene som ikke var arvinger i boet om innbetaling av trustmidlene til boet. John F. og Olav F. Knutsen reiste så på egen hånd sak mot disse 7 med krav om at de skulle betale de mottatte trustmidlene til boet. Oslo tingrett avsa dom i saken den 23. mai 2007, hvor disse ble frifunnet for kravet. Tingrettens dom ble påanket til lagmannsretten og Borgarting lagmannsrett stadfestet så tingrettens dom den 21. april 2008. Lagmannrettens dom ble påanke til Høyesterett, som imidlertid nektet anken fremmet.

* * *

Saksøkeren, John F. Knutsen, har ved skriv datert 20.mai 2010, innkommet retten 26 s.m., reist krav om at trustens er den del av OA Knutsens dødsbo. Retten la til grunn at dette skrivet var innledning til en skiftetvist overfor de arvinger som eksplisitt hadde bestridt kravet tidligere. Det ble på den bakgrunn utferdiget pålegg om tilsvar overfor Gjertrud Pande, Olav Omdahl, Arne Omdahl og Knut Knutsens dødsbo. Tore Omdahl og Olav F. Knutsen, ble og orientert om kravet som var reist, med oppfordring om å tre inn i saken dersom de hadde synspunkter som de ønsket å gjøre gjeldende. Tore Omdahl valgte å benytte seg av denne retten.

I tilsvarene fremkom det bla. innsigelser til at John F. Knutsens skriv av 20. mai 2010 oppfylte de formelle kravene til en stevning, og at saken av den grunn måtte avvises. Ved skriv av 2. august 2010 har imidlertid John F. Knutsen spesifikt angitt hvem saken reises mot.

Retten har tatt opp spørsmålet om overføring av saken i søksmåls former. Ingen av de involverte parter har krevd dette. Partene har videre frafalt kravet om rettsmøte til behandling av saken, og retten har derfor besluttet skriftlig behandling av denne.

Saksøkeren John F. Knutsen har i det vesentlige anført:

Det ble reist tvist om at disse midlene tilhørte boet allerede i 2006. Dette ved at John F. Knutsens daværende advokat tok opp spørsmålet omkring disse. Det kan således ikke reises noen ny tvist om disse forholdet nå, jfr. reglene om litispændens. Skrivet av 20. mai 2010 er således kun en oppfriskning av de juridiske sidene av saken.

Den angjeldende trust var av en slik art at den kunne vært oppløst både av oppretter av denne og trustbestyrer. I så fall skulle trustens midler vært tilbakeført til OA Knutsen.

OA Knutsen kunne bestemme hvem som skulle være mottaker av midelen, dette kunne også være ham selv. Trusten var ikke et testament, jfr. opplysninger fra Ansbacher.

Trusten må etter dette betraktes som en dødsdisposisjon, da den ikke hadde noen realitet for OA Knutsen i levende live.

I Jahre-saken ble der besluttet at det offentlige skulle gå inn med midler for å få tilbakeført verdier som var plassert i utlandet inn i boet. Det er vist til at utenlandsformuen bla. bestod av midler som var plassert i en trust på Cayman Island. Det er bla. vist til at Stortinget bevilget penger til å forfølge disse midlene da oppfatningen der var at midlene tilhørte Anders Jahres dødsbo. Det understrekes at dette var et syn som både Justis- og Finansdepartementet og Sandefjord skifterett delte. Det anføres at disse synspunkter som er kommet til uttrykk gjennom behandlingen av Jahresaken, må og være styrende og for behandlingen av midlene som kommer fra Ansbachertrusten.

Det er og vist til Rt 2007 s. 16 hvor det påpekes at Jahre-saken er fulgt opp av Høyesterett. Det anføres at Høyesterett her har foretatt en full gjennomskjæring/tilsidesettelse av stiftelsesdokumentene til fordel for det norske testamentene og de norske skiftereguleringene.

Det anføres at kravet ikke er foreldet da dette er en del av bobehandlingen som ikke er avsluttet. Det er videre vist til at retten i medhold av skiftel. § 13 ex-officio har er selvstendig ansvar for å ta standpunkt til hvilke verdier som inngår i boet.

Når det gjelder forskjellen til saksforholdet avgjort ved Borgarting lagmannsretts dom av 21. april 2008, i f.t. samme trust så anføres det at saken nå går mellom andre parter. Videre anføres det at saken nå er et fastsettelsessøksmål, mens saken i 2008 var et fullbyrdelsessøksmål. Det vises og til at skiftel. § 13 pålegger skifteretten ex-officio å ta standpunkt til kravet og at forholdet kun kan behandles av den rett som har skiftesaken til behandling jfr. skiftel. § 1 jfr. § 8, 2.ledd, 1.pkt og § 8, 6.ledd.

Saksøkeren har nedlagt slik **påstand**:

1. *OA Knutsens Settlement inngår som en del av OA Knutsens dødsbo*
2. *Trust Deed utgjør ikke et testament i dødsboet*
3. *Endring i Trust Deed utgjør ikke et testament i dødsboet*
4. *Letter of Wishes utgjør ikke et testament i dødsboet*

Saksøkte, Tore Omdahl, har i det vesentlige anført:

Det søksmål som saksøker her har reist vil, dersom han får medhold, ha som konsekvens at saksøkte får mindre utbetalt av trustmidlene enn det han til nå har fått. Dette da midlene da skal fordeles på 4 familiedeler, og ikke fordeles likt blant de 7 arvingene. Det er på denne bakgrunn anført at skiftetvisten er meningsløs.

Det anføres videre at spørsmålet om tilbakeføring av trustens midler er rettskraftig avgjort ved Borgarting lagmannsretts dom av 21. april 2008. Det er ingen forskjeller i f.t. saken som John F. Knutsen førte mot sine søskenbarn om trustens midler, og saken mot arvingene.

Det er vider vist til at John F. Knutsenes stevning ikke er i samsvar med tvistelovens regler og at saken derfor må avvises. Det påberopes og at kravet er foreldet.

Tore Omdahl har nedlagt slik **påstand**:

Saksøkers påstand må avvises.

Saksøkte Gjertrud Pande, Olav Omdahl og Arne Omdahl har ved sin prosessfullmektig adv. Nicolai Klever i det vesentlige anført:

Det bestrides at der tidligere er reist skiftetvist for retten i f.t. krav om at Ansbacher-midlene som er tilflytt arvingene skal tilbakeføres boet. Verken brev av 6. januar og 20., juni 2006 oppfyller kravene til prosesskrifter og tvist kan dermed ikke anses for å være reist. Det samme gjelder skrivet av 20. mai 2010 fra John F. Knutsen, ei heller dette oppfyller kravene til prosesskrift, og saken må derfor avvises.

Kravet er for øvrig allerede avgjort ved at John F. Knutsen har frafalt kravet mot arvingene i boet. Hans valg av å reise sak mot sine søskenbarn i 2006, innebar at han også valgt bort å reise krav mot sine medarvinger og frafalt kravet mot dem. For øvrig besluttet tingretten den 22. juni 2006 at midlene ikke skulle inngå i boet.

Kravet er videre foreldet. Dette har sammenheng med at det er mer enn 4 år siden arvingene mottok midler fra boet. Saksøker har ikke brutt foreldelsen ved rettslige skritt innenfor denne fristen.

Under enhver omstendighet så kan kravet ikke føre frem. Ansbacher-trusten ble fra 1976 fullstendig diskresjonær og selvstyrende, og OA Knutsen mistet fra da av råderetten over midlene. Dødsboet kan ikke få noen større rett enn det OA Knutsen selv hadde. Opprettelse og utbetaling av trusten har funnet sted etter reglene på Bahamas, og trustforvalter har besluttet at midlene ikke skal gå inn i avdødes dødsbo. Det foreligger da ingen adgang for retten til å overprøve den fordeling som er besluttet av trustforvalter.

Saksforholdet i herværende sak er parallelt i f.t. den sak som ble avgjort mellom saksøker og hans bror mot søskenbarna i Borgarting lagmannsrett den 21. april 2008. Det foreligger ingen nye bevis eller rettskilder som tilsier at resultatet skal bli annerledes i herværende sak.

Saksøkte har nedlagt slik påstand:

1. Skiftetvisten vedrørende O.A. Knutsen Settlement avvises

Subsidiært :

2. Gjertrud Pande, Olav Omdahl og Arne Omdahl frifinnes

Atter subsidiært:

3. Krav fra John Knutsen er foreldet

I alle tilfeller:

4. John F. Knutsen dømmes til å erstatte Gjertrud Pande, Olav Omdahl og Arne Omdahl sakens omkostninger med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

Saksøkte Knut Knutsens dødsbo har ved sin prosessfullmektig adv. Johan Nygård i det vesentlige anført:

Saksøkers skriv av 20. mai 2010 oppfyller ikke kravene til lovlig stevning i saken, og det foreligger heller ikke tidligere skriv i saken som tilfredstiller kravene til prosesskriv. Det foreligger således ingen dokumenter i saken som danner grunnlag for å slå fast at der foreligger en skiftetvist som skal overføres til søksmåls former.

Videre er påstandsgrunnlagene i saksøkers brev av 20. mai 2010 uklare. Saksøker fremmet krav om tilbakeføring av midlene utbetalt av trusten på skiftesamling i dødsboet den 13. mai 2006. Flertallet av arvingene gikk imidlertid imot å kreve slik tilbakeføring. Det ble på den bakgrunn besluttet av skifteretten den 22. juni 2006 at denne ikke skulle anlegge sak for å midlene tilbake, men at dette evt. måtte gjøres av den enkelte arving. John F. og Olav F. Knutsen reiste slik tilbakeføringssak mot sine søskenbarn, men vant ikke frem med kravet jfr. Borgarting lagmannsretts dom av 21. april 2008. Det anføres at denne dommen er korrekt både m.h.t. rettsanvendelse og bevisbedømmelse og må og legges til grunn for herværende sak.

For øvrig anføres det at saksøkers krav er foreldet. Der ble fremsatt krav om tilbakeføring i 2006 og det følger da av foreldelseslovens § 3 jfr § 2 at foreldelsesfristen har inntrådt.

Saksøkte har nedlagt slik påstand:

1. Prinsipalt

John F. Knutsens krav i brev til Haugaland tingrett av 20.05.10 oppfyller ikke de formelle krav til skiftetvist og blir å avvise.

2. Subsidiært:

Knut Knutsens dødsbo frifinnes.

3. I begge tilfeller:

Knut Knutsens dødsbo tilkjennes saksomkostninger.

Retten vurdering

Retten er kommet til at saksøkers skriv av 20. mai 2010, hvorved saken ble reist, sammenholdt med hans prosesskriv av 2. august 2010 oppfyller kravene til stevning i tvistel. § 9-2 forstand. Retten finner således ikke grunnlag for å avvise saken slik de saksøkte har lagt ned påstand om.

* * *

Retten er imidlertid kommet til at kravet som saksøker her har reist er foreldet etter foreldelseslovens § 2, og at saksøker derved har tapt sitt krav.

Saksøker var i 2006 bistått av prosessfullmektig adv. Sigurd Knudtzon, som den 20. januar 2006 sendte et brev til bostyrer hvor trustmidlene ble omtalt, jfr. her bilag 1 til "stevningen". Det ble her tatt til orde for at bostyrer måtte treffe

"de nødvendige tiltak for å sørge for at midlene i "trusten" blir likedelt mellom arvingene."

Det er herunder anført at trusten var å betrakte som en dødsdisposisjon som måtte omfattes av OA Knutsens testamente. Bostyrer ble videre gitt følgende oppfordring i brevet:

"De iverksetter de nødvendige skritt for å sørge for at midlene i "trusten" blir undergitt behandling under det offentlige dødsboskiftet, og sørger for at midlene foredeles i overensstemmelse med bestemmelsene i Hovedtestamentet."

Brevet ble sendt i kopi til Haugesund tingrett hvor denne ble bedt om å følge opp forholdet.

Ut over vinteren/våren 2006 var der så en prosess frem mot skiftesamling i boet den 30. mai 2006, hvor bla. bostyrer ble pålagt av retten å undersøke/avklare forholdene omkring trusten. Der var og innspill fra arvingene i denne perioden. Bla. skrev adv. Knudtzon på

vegne av saksøker og hans bror Olav F. Knutsen den 5. mai 2006 følgende i et brev til bostyrer:

" Fra John F. Knutsen og Olav F. Knutsen side legges det til grunn at de utbetalinger som er skjedd til O A Knutsens arvinger også skal tilfalle dødsboet, men at de angjeldende utbetalte beløp vil bli motregnet i en fremtidig utlodning.

I brevet ble det samtidig bedt om at bostyrer tok de nødvendige skritt for å drive inn de midlene som var utbetalt fra trusten til de som ikke var arvinger i boet. Kopi av dette brevet ble sendt tingretten.

Det ble avholdt skiftesamlingen i boet den 30. mai 06. Ett av flere tema som ble behandlet der var spørsmålet omkring trustmidlene. Der ble ikke truffet noen beslutninger vedr. midlene på skiftesamlingen, men bostyrer og arvingene fikk anledning til å fremme sitt syn på saken. De ulike synspunktene er bla. oppsummert i skifterettens brev til arvingene av 22. juni 2006, hvorfra følgende refereres:

" På skiftesamlingen i boet den 30. mai 2006 ble der drøftet spørsmålet om boet skulle forfølge mulig krav mot de personer som har mottatt ubetalinger fra det som benevnes som Ansbacher- trusten, og som ikke er arvinger i boet.

Bostyrer har gitt uttrykk for den oppfatning at utbetalingen fra trusten må betraktes som en dødsdisposisjon fra Ole Andreas Knutsen side, og at midlene derfor må anses å tilhøre boet.

John F. og Olav F. Knutsen støtter bostyrers oppfatning. Det er disse som i utgangspunktet har reist problemstillingen knyttet til denne utbetaling. Det ble opplyst under skiftesamlingen at disse gjennom sin prosessfullmektig hadde varslet de personer som ikke er arvinger i boet, og som har mottatt midler fra trusten om et mulig tilbakesøkningskravet på boets vegne. Adv. Knudtzon fremhold at retten først nå måtte treffe en avgjørelse i f.t. spørsmålet om midlene tilhørte boet, og dernest treffe beslutning om fremgangsmåte ved innfordringen.

Adv. Meling opplyste under skiftesamlingen at Knut Knutsen betraktet midlene for ikke å tilhøre bomassen og at det således ikke var noe grunnlag for å gå i gang med et tilbake-søkningskrav mot disse.

Adv. Garman opplyste på vegne av sine klienter at han ikke så noe grunnlag for at boet skulle involvere seg i dette spørsmålet. Han viste til at adv. Knudtzon hadde satt i gang saken på vegne av boet, og at det da ikke var noe poeng for boet å eksponere seg for kostnader, risiko m.v. ved et slikt søksmål.

Tore Omdahl var av den oppfatning at dette nok var en dødsdisposisjon men ønsket ikke at boet skulle forfølge kravet gjennom et søksmål."

Retten foretok så følgende vurdering av saksforholdet i brevet:

”Retten finner ikke grunn til å gå inn på problemstillingen om midlene utbetalt fra Ansbahcer-trusten skal betraktes som en del av boet masse eller ei. Retten finner at den riktige tilnærming til dette temaet må være å ta standpunkt til om boet er forpliktet til å forfølge kravet eller ei.

På skiftesamlingen ble der klarlagt at der blant arvingene er flertall for at boet ikke skal involvere seg i saken. Det er kun er John F. og Olav F. Knutsen som ønsker slik sak igangsatt av boet.

Det er ikke er noen rettsregler i skifteloven som regulerer det spørsmål som en her står overfor. Skiftel. § 19 inneholder en bestemmelse om at retten er bundet av lodderienes beslutning om forvaltning av boets eiendeler, så sant disse er enige. Dette er altså ikke tilfellet her. Hadde det vært enighet om å forfølge kravet, så er retten av den oppfatning at boet i utgangspunktet hadde hatt en forpliktelse til forfølge kravet. (Dette kunne kanskje stilt seg noe annerledes dersom det i boet ikke var tilstrekkelig midler til å gjennomføre et søksmål.)

Adv. Sigurd Knudtzon har anført at boet har en plikt til å forfølge kravet og viser til støtte for det alminnelige rettsgrunnsetninger. Retten kan ikke se at så er tilfellet, og viser til at et dødsbo ikke kan være forpliktet til å forfølge ethvert krav som boet evt. skulle ha dersom en arving krever det. Det kunne eksponert et dødsbo for betydelig ansvar i f.t. sakskostnader m.v.. En slik regel kunne og ledet til svært uheldige følger for arvingene som gjennom boet kunne ha blitt identifisert med søksmål som disse ikke ønsker, eks. mot sine egne barn (som tilfellet ville ha vært her).

Når det så ikke foreligger slik enighet som skiftel. § 19 regulerer, kan retten ikke se at der er rettsregler eller juridisk praksis som stadfester en forpliktelse til å anlegge sak. ”

Den beslutning som her ble fattet ble ikke påkjært eller på annen måte krevd overprøvd av noen av arvingene i boet.

På bakgrunn av beslutningen som var inntatt i dette brevet iverksatte så John F. Knutsen og Olav F. Knutsen, sak mot de mottakere av midler fra trusten som ikke var arvinger i boet. Stevning i den saken ble tatt ut i august 2006.

Poenget med å trekke frem tingrettens brev av 22. juni 06 her, er at dette sammen med referatet fra skiftesamlingen gav saksøker en klar kunnskap om at arvingene som sådan, ut over han og hans bror Olav F. Knutsen (og muligens Tore Omdahl), ikke aksepterte at Ansbacher-midlene var en del av boet. Per ultimo juni 2006 hadde således saksøker kunnskap om at hans påstand om at trustmidlene var en del av boets masse, ikke ville bli akseptert av boets flertall og at det derfor lå an til en skiftetvist om dette dersom hans standpunktet ble oppretthold. Forhandlingene i skiftesamlingen dreide seg rett nok om boet skulle forfølge kravet mot de av mottakere av trustmidlene som ikke var arvinger i boet, noe som var foranlediget av at det var dette temaet som saksøker og hans bror hadde tatt opp til behandling. Det er imidlertid klart at uttalelsene fra arvingene omkring dette temaet

var generelle og at det var trustmidlene som sådan de uttalte seg om. Det ligger for øvrig i sakens natur at en forskjellsbehandling av midlene på en slik måte at midler som tilfalt arvingene i boet skulle bli behandlet på en måte og midler som tilfalt de øvrige på en annen, ville ha vært en inkonsekvent løsning og innebåret en logisk brist. En slik løsning har således formodningen mot seg, noe og saksøker måtte forstå var realiteten etter juni 2006.

Saksøker har videre hatt kunnskap om trustmidlene allerede fra mai 2005. Det vises bla. her til Borgarting lagmannsretts dom av 21. april 2008, hvor der på side 3 i dommen omtales et møte mellom Ansbacher og arvingene på dette tidspunktet. Der er videre i denne dommen omtalt et brev fra saksøkers daværende prosessfullmektig til trustbestyrer den 21. desember 2005. Her hevdes det at trustmidlene skal likedeles mellom OA Knutsens arvinger, og der varsles krav mot de mottakere som da ikke er berettiget. I tillegg har en adv. Knudtzons brev til bostyrer den 20. januar 2006 (omtalt ovenfor). Foreldelsesfristen begynte derfor senest å løpe fra dette sistnevnte tidspunktet jfr. foreldelseslovens § 3, men muligens også før. Dette da saksøker iallfall på dette tidspunktet hadde kunnskap om det kravet som han nå gjør gjeldende. Da han i juni 2006 visste at hans standpunkt til disse midlene ikke ville bli akseptert, kunne han da krevd avgjørelse for sitt krav (oppfyllelse).

Det løper en vanlig foreldelsesfrist på 3 år for kravet jfr. foreldelseslovens § 2. Fristavbrudd måtte skje ved rettslige skritt jfr. lovens § 15. I praksis innebærer det at stevning eller forlikssklage måtte ha vært utferdiget innen utgangen av foreldelsesfristen. I forbindelse med et offentlig skifte må der som et minimum kreves at en formell skiftetvist etter skiftel. § 22 er blitt reist innenfor fristen. Adv. Knudtzons brev av 20. januar 2006 til bostyrer reiser ikke en skiftetvist slik saksøker synes å hevde, jfr. hans anførsel omkring litispens. Saksøker har ikke reist slik tvist før i mai 2010, dvs. ca. 4 ½ år etter at kravet var omtalt fra hans side jfr. brevet av 6. januar 2006 fra adv. Knudtzon og 5 år etter at han ble klar over trustmidlenes eksistens. Det fremgår dog av Høyesteretts avgjørelse av 22. desember 2009 (i tilknytning til et krav om aktiv sakstyrelse) at saksøker i en henvendelse til Haugaland tingrett (om aktiv sakstyring) den 6. februar 2009 har bedt retten om å ta standpunkt til dette kravet. Dette er imidlertid og i tid mer enn 3 år etter at han hadde kunnskap om kravet og foreldelse var da allikevel alt inntrådt.

* * *

Saksøker har anført at kravet ikke er foreldet da dette er en del av bobehandlingen som ikke er avsluttet. Retten kan imidlertid ikke se at dette synspunktet kan vinne frem. Saksøker har gjennom mer enn 4 år vært kjent med at hans oppfatning av at trustmidlene var en del av boets masse var bestridt, og hadde da all mulig foranledning til å få avklart forholdet. Skulle saksøkers oppfatning av foreldelsesreglene være korrekt, så innebærer det i så fall i praksis en tilnærmet tilsidesettelse av lovens foreldelsesregler ved

skiftebehandlingen. Konsekvensen blir nemlig den at en arving på ethvert tidspunkt under bobehandlingen vil kunne fremme nye krav mot sine medarvinger (eller andre), og derved blokkere en slutning og utbetaling fra boet. Og dette da uavhengig av når han fikk kunnskap om kravet. Dette vil skape en håpløs situasjon på skiftet i f.t. å oppnå en forsvarlig fremdrift under skiftebehandlingen.

Saksøker har og vist til at retten i medhold av skiftel. § 13 ex-officio har er selvstendig ansvar for å ta standpunkt til hvilke verdier som inngår i boet. Denne bestemmes er imidlertid en bestemmelse om registrering av boets eiendeler og inneholder ingen utvidet plikt for retten for å rettsforfølge arvinger for å søke å inndrive et mulig krav under bobehandlingen. Bestemmelsen har således ikke noen relevans for herværende problemstilling.

* * *

Retten er derfor av den oppfatning at saksøkerens krav er foreldet og at de saksøkte derved må bli å frifinne.

I f.t. påstandsutformingen så har Tore Omdahl nedlagt påstand om avvisning av saken. Retten tolker imidlertid denne til også å omfatte en påstand om frifinnelse for det materielle krav jfr. hans anførsler. Adv. Klever har nedlagt en særskilt påstand i f.t. foreldelse av saken. Det at retten har kommet til at kraver er foreldelse er en del av sakens materielle side, og ligger således innenfor den frifinnelsespåstand som også er nedlagt. Retten tar derfor denne påstanden til følge.

Vedr. saksomkostninger:

Saksøker har tappt saken fullstendig og retten finner at motparten i medhold av tvistel. § 20-2 må bli å tilkjennes saksomkostninger. Retten kan ikke se at det er grunnlag for noen unntak fra dette, jfr. bestemmelsens 3. ledd.

Det forhold at de saksøkte prinsipalt har nedlagt påstand om avvisning av saken, men at retten har løst saken på realiteten får ingen betydning for omkostningsspørsmålet, jfr. bla. Rt 2000 s. 118 og Schei m.v. kommentarutgaven til Tvisteloven s. 896.

Adv. Klever har fremlagt omkostningsoppgave stor kr. 37.000,-, dette for 15 timers arbeide a kr. 2.000,- + mva. Adv. Nygård har fremlagt omkostningsoppgave stor kr. 37.125,-, dette for 18 timers arbeide a kr. 1.650,- + mva.

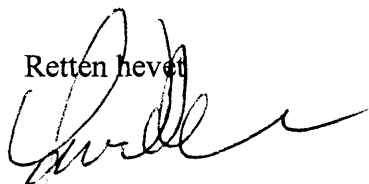
Det har ikke fremkommet innsigelser til omkostningsoppgavene. Retten finner salærkravene rimelige og pålegger saksøker å erstatte disse.

Tore Omdahl har ikke krevd dekket saksomkostninger.

SLUTNING

1. Gjertrud Pande, Olav Omdahl, Arne Omdahl, Tore Omdahl og Knut Knutsens dødsbo frifinnes
2. John F. Knutsen dømmes til å erstatte Gjertrud Pande, Olav Omdahl og Arne Omdahl sakens omkostninger med kr. 37.000,- med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer og Knut Knutsens dødsbo saksomkostninger med kr. 37.125,-.

Retten hevet

Arne Vikse

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rett kopi

Haugaland tingrett

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.